

**Bryniau Clwyd a
Dyffryn Dyfrdwy**
Tirwedd
Cenedlaethol

**Clwydian Range
and Dee Valley**
National
Landscape

Llwybr Gogledd y Berwyn

North Berwyn Way

Croeso i Lwybr Gogledd y Berwyn, llwybr 21 cilometr / 13 milltir sy'n ymestyn drwy ucheldir gwyllt Gogledd y Berwyn ac i'r de o Afon Dyfrdwy, rhwng trefi hanesyddol Corwen a Llangollen.

Ceir arwyddion amlwg ar hyd y llwybr i'ch tywys drwy'r Dirwedd Genedlaethol hon a'i chyfoeth o hanes a bywyd gwyllt. Addaswyd y llwybr ychydig ers y cychwyn ac mae cyfle bellach i grwydro i Goed Pen y Pigyn a Liberty Hall uwchlaw Corwen. Ar y cyfan, mae'r llwybr ychydig yn fyrrach ond mae'r golygfeydd yr un mor odidog.

Gwnewch yn fawr o'r heddwch ac unigrwydd.

Welcome to the North Berwyn Way, a 21 kilometre / 13-mile linear trail that climbs the wild North Berwyn Mountains to the south of the River Dee, between the historic towns of Corwen and Llangollen.

The trail uses clearly waymarked paths to explore this National Landscape, rich in history and wildlife. The route has been changed slightly since first developed and now offers the opportunity to explore Coed Pen y Pigyn and Liberty Hall above Corwen. Overall the route is slightly shorter but still with magnificent views.

Savour the peace and solitude.

Cerdded ar hyd Llwybr Gogledd y Berwyn

Mae'r llwybr yn mynd â chi drwy rannau diarffordd o dirwedd ryfeddol sy'n ddramatig a heddychlon ar yr un pryd. Brasgamwch dros y cribau grugog arth fwynhau'r golygfeydd godidog a thawelwch y rhos.

Yn gyntaf, dewiswch eich man cychwyn. Os ydych chi'n bwriadu cerdded y 13 milltir i gyd, dechreuwch naill ai yng Nghorwen neu Llangollen. Er bod y canllaw'n dechrau yng Nghorwen, mae modd cerdded Llwybr Dyffryn Dyfrdwy o unrhyw gyfeiriad.

Ceir arwyddion clir ar hyd y llwybr, sydd wedi'i rannu'n bum rhan. Os oes amnoch awydd taith fyrrach, dewiswch un neu ddau o'r gwahanol rannau a mynd ar y trê'n neu'r bws i gyrraedd y mannau cychwyn. Mae'r hawliau tramwy cyhoeddus rhwng Llwybr Gogledd y Berwyn a'r pentrefi i'w gweld ar fapiau'r Arolwg Ordnans.

Os hoffech ymweld â'r hen chwareli llechi, mae llwybr arall i'w weld ar dudalen 12.

Gwybodaeth ddefnyddiol

Gallwch ddefnyddio Rheilffordd Llangollen i gyrraedd man cychwyn eich taith. I gael gwybodaeth, ffoniwch 01978 860979 neu ewch i www.llangollen-railway.co.uk Fel arall, mae bysus yn mynd ar hyd yr A5. Ceir manylion ar www.traveline.cymru

Walking the North Berwyn Way

This route takes you off the beaten track through a fascinating landscape that is both majestic and peaceful. Stride across the heather-clad ridge, savour magnificent views, enjoy the tranquillity of the moorland.

First, choose your starting point. To walk the full 13 miles, start in either Corwen or Llangollen. Although the guide is set out from Corwen, the North Berwyn Way can be walked in either direction.

The route is clearly waymarked and split into 5 sections. For a shorter walk select a section or two and travel to or from your walk by train or bus. The rights of way linking the villages to the North Berwyn Way can be found on OS maps.

If you would like to visit the old slate quarries, an alternative route is shown on page 12.

Good to know

You can use the Llangollen Railway to get to the start of your walk. For information, contact 01978 860979 or visit www.llangollen-railway.co.uk Alternatively, bus services run along the A5. Details are available from www.traveline.cymru

Map: OS Explorer 255 **Pellter:** 21 cilometr / 13 milltir (y llwybr cyfan)
Her: Ceir amrywiaeth o rannau cymedrol a rhai anodd.

I lawrlwytho copi o'r canllaw hwn a chael mwy o wybodaeth, ewch i'n gwefan.

Map: OS Explorer 255 **Distance:** 21 kilometres / 13 miles (full trail)
Difficulty: Sections vary from medium to difficult.

For a downloadable version of this guide and other information, visit our website.

Mwynhewch eich taith

Mae hon yn daith heriol i gerddwyr profiadol ac mae'n rhaid mynd â'r cyfarpar iawn, gan gynnwys esgidiau addas a dillad addas i'r tywydd, gan fod y llwybr yn dwylodrus mewn mannau. Gall rhannau o'r llwybr fod yn wlyb a mwldyd, hyd yn oed yn yr haf, ac efallai y bydd yn cymryd mwy o amser na'r disgwyl. Sicrhewch fod gennych bopeth sydd ei angen arnoch am y diwrnod, gan gynnwys map Explorer yr Arolwg Ordnans (clawr oren) sy'n dangos mwy o fanylion am y llwybr.

Ewch i wefan Adventure Smart Cymru i gael gwybodaeth ddefnyddiol a chyngor ynglŷn â mwynhau eich anturiaethau'n ddiogel www.adventuresmart.uk/cy/home-cy/

Ewch â thennyn i'ch ci

Mae angen ichi gadw eich ci dan reolaeth ac yn agos atoch. Byddwch yn arbennig o wyliadwrus wrth gerdded heibio defaid neu mewn mannau lle gallai adar neu greaduriaid eraill fod yn nythu.

Perygl tân

Mae'r rhostir yn sychu'n grimp yn y gwanwyn a'r haf gan greu perygl mawr o dân. Ni chaniateir tanau agored na barbeciws ar unrhyw adeg gan fod hon yn dirwedd a ddiogelir yn swyddogol. Ffoniwch 999 os gwelwch chi dân.

Cysylltu â byd natur

Mae'r llwybr yn mynd drwy dirwedd fregus sy'n cynnwys mosaig o gynefinoedd sydd o bwys rhyngwladol. Mae'n gartref i gyfoeth o fywyd gwylt sydd wedi addasu i'r amgylchedd. Rydym yn annog pobl i gysylltu â byd natur wrth gerdded ar hyd y llwybr, ond i fod yn ystyriol wrth wneud hynny a chadw at yr arwyddion er mwyn osgoi aflonyddu ar rywbeth.

Ewch â'ch sbwriel adref efo chi

Peidiwch â gadael dim ar ôl – ewch â beth bynnag y dewch chi efo chi adref efo chi.

Enjoy your walk

This is a challenging route for experienced walkers and it is essential to be properly equipped with appropriate footwear and clothing suitable for an environment where weather conditions can become treacherous. The route can be wet and muddy in places, even in summer, and may take longer than you expect. Ensure you have all the supplies you need for the day, including an OS Explorer map (orange cover), which shows the route in greater detail.

Visit the Adventure Smart Wales website for some useful hints and tips on how to enjoy your adventure safely. www.adventuresmart.uk

Take the lead

Your dog needs to be under close control. Be particularly careful when around sheep or cattle, or where it might disturb ground-nesting birds and other wildlife.

Risk of fire

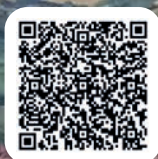
The moorland can be very dry in spring and summer and pose a huge fire risk. Open fires and BBQs are not allowed at any time, due to the protected landscape designations in these areas. Call 999 if you see fire.

Connecting with nature

The route crosses a delicate landscape, containing a mosaic of habitats of international importance. It is also home to a myriad of wildlife adapted to this environment. Whilst we encourage people to feel closer to nature while walking the route, please be considerate and stick to the waymarked path to minimise disturbance.

Please take your litter home

Leave no trace – everything you bring with you, please take home with you.

Y Côt Cefn Gwlad

Dilynwch gyfarwyddyd y Côt Cefn Gwlad i gael yr ymweliad gorau posib.
Parchu – Gwarchod – Mwynhau

Countryside Code

Follow the advice in the Countryside Codes to get the most out of your visit.
Respect – Protect – Enjoy

Rhai o'r symbolau y gallech eu gweld yng nghefn gwlad

Some of the symbols you may see in the countryside

Llwybr cyhoeddus
Public footpath

Llwybr ceffyl
Bridleway

Llwybr caniaatal
Permissive path

Ffordd cyhoeddus
Public road

Cilffyrdd sydd ar agor i unrhyw draffig
Byways open to all traffic

Llwybr cenedlaethol
National trail

Mynediad agore
Open access

Mae'r mapiau canlynol ar amryw raddfeydd i gyd-fynd â hyd y llwybr y mae'r testun yn ei ddisgrifio.
© Hawffraint y Goron a hawliau cronfa ddata 2025 Arolwg Ordnans 100023408

The following maps are at different scales to accommodate the different route lengths described in the text. © Crown copyright and database rights 2025 Ordnance Survey 100023408

Corwen - Liberty Hall

O'r cychwyn yng Nghorwen, mae'r llwybr yn esgyn yn sydyn drwy Goed Pen-y-Pigyn, coedwig dderw hynafol yn yr ucheldir sy'n gynefin i amrywiaeth gyfoethog o fywyd gwylt, gan gynnwys llu o adar. Fe ddewch chi hefyd o hyd i gerrig Cylch yr Orsedd a osodwyd ar gyfer Eisteddfod Genedlaethol 1919. Ymlaen wedyn at yr olygfan, lle mae cofgolofn fawr yn bwrw cysgod dros y dref. Fe'i hadeiladwyd ym 1863 i anrhydeddu priodas Tywysog Cymru (Brenin Edward y Seithfed yn ddiweddarach) â'r Dywysoges Alexandra o Ddenmarc, ac fe'i hadnewyddwyd ym 1911 ar gyfer arwisgiad eu hŵyr (Brenin Edward yr Wythfed yn ddiweddarach).

Mae'r llwybr yn dringo fesul dipyn drwy'r rhostir cyn cyrraedd adfeilion Liberty Hall ar y llwyfandir. Caban saethu i'r Arglwydd Newborough oedd hwn, a adeiladwyd ar droad yr ugeinfed ganrif i fanteisio ar y golygfeydd godidog, ac fe gâi gwesteion eu cludo yma mewn ceir o Gynwyd. Roedd y caban yn anghysbell, fodd bynnag, ac yn anodd ei gadw. Yn ddiweddarach, bu'r Gwarchodlu Cartref yn defnyddio'r adfeilion fel gwylfan yn ystod yr Ail Ryfel Byd. Mae'r rhostir yn rhan o Ystâd Rhug ac fe'i rheolwyd fel maes saethu adar ers dros ddau gan mlynedd. Mae hynny'n helpu i gadw'r rhostir grug yn agored er budd bywyd gwylt.

Pellter : 4.1 cilometr / 2.5 milltir
Her: Anodd (rhywfaint o ddringo)

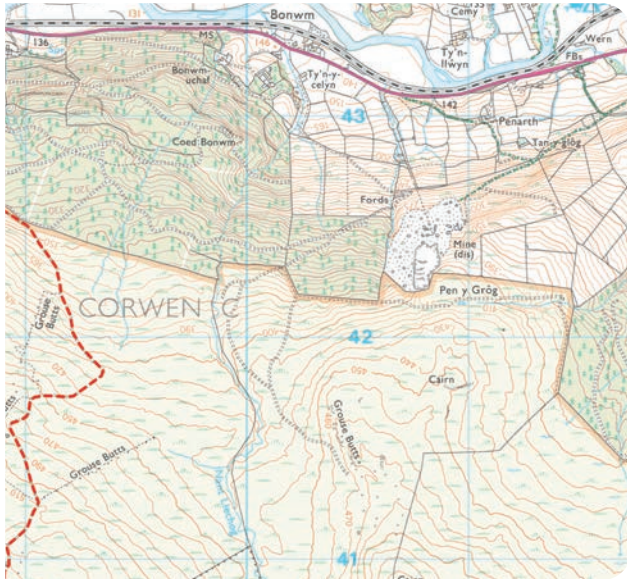
Cadwch lygad am...

Delorion y cnau, dringwyr bach, a chnocellau brith mwyaf yn chwilio am bryfed ar foncyffion coed; llwydiaid y gwrych a drywod bach yn y perthi, neu nicos yn bwyta hadau'r gwair a'r ysgall.

Distance: 4.1 km / 2.5 miles

Difficulty: Hard (some ascent)

Corwen - Liberty Hall

From Corwen the path climbs quickly out of the town through Coed Pen-y-Pigyn, an ancient upland oak woodland, home to a rich diversity of wildlife and full of birdlife. Also to be found in the woodland is a Gorsedd stone circle erected for the 1919 National Victory Eisteddfod and part of an ancient tradition of chairing and crowning the winning bards at Eisteddfodau. Onwards to the viewpoint where an imposing monument overlooks the town. This was built in 1863 to commemorate the marriage of the Prince of Wales (later King Edward VII) to Princess Alexandra of Denmark and later restored in 1911 for the investiture of his grandson (later King Edward VIII).

Look out for...

Nuthatch, treecreeper and greater spotted woodpecker climbing up tree trunks looking for insects; slender dunnocks and tiny wrens in the scrub, or goldfinches feeding on the seedheads of grasses and thistles.

The route climbs steadily onto the moorland before reaching the ruin of Liberty Hall on a higher plateau. Built as a shooting lodge by Lord Newborough in the early 20th century to take advantage of the stunning views, guests were driven up from Cynwyd. However, the lodge was remote and difficult to service. The derelict building was later put to use as a lookout by the Home Guard during World War II. The moorland is part of Rhug Estate and has been managed for game shooting for over 200 years. This helps to maintain the open heather moorland that is so valuable for wildlife.

Liberty Hall - Moel Fferna

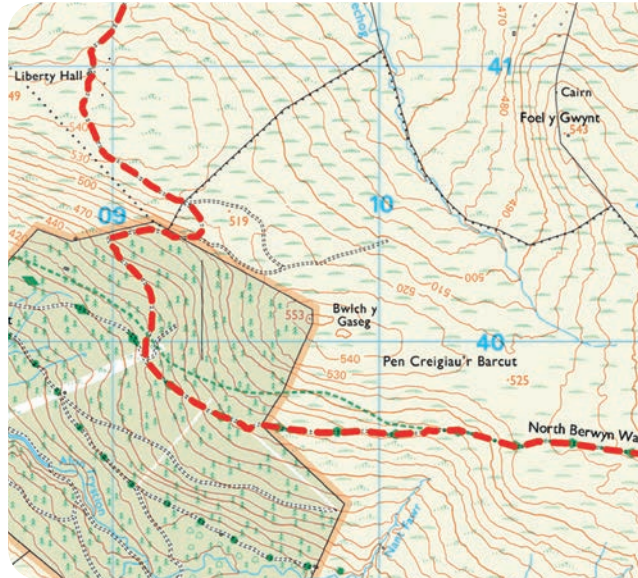
Ar ôl Liberty Hall, mae'r llwybr yn mynd oddi ar y rhostir a thrwy goedwig gonwydd cyn dychwelyd i'r rhos a dringo fesul dipyn at gopa Moel Fferna, lle mae golygfeydd eang o fryniau grugog i'w gweld ymhob cyfeiriad. Saif y copa 628 o fetrau uwchlaw'r ddaear a dyma fan uchaf Llwybr y Berwyn a Thirwedd Genedlaethol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy.

Mae Mynydd y Berwyn yn un o'r ardaloedd ucheldirol mwyaf helaeth, ffrwythlon a deniadol yng Nghymru ac fe'i dynodwyd yn Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig ac Ardal Cadwraeth Arbennig ar sail ei bwysigrwydd i'r amgylchedd. Mae grug, llus a chreiglus yn ffynnu ar y pridd asidaidd, di-faeth. Ceir gorgors sydd wedi datblygu yn y manau gwlypach ble mae plu'r gweunydd, migwyn a phlanhigion anarferol sy'n 'bwyta pryfed' fel gwllithlys a thafod y gors yn ffynnu. Mae'r mawn yn ucheldiroedd Cymru'n dal 650 miliwn o dunelli o garbon.

Mae tawelwch gwyllt y mynydd yn gynefin delfrydol i lawer o adar ysglyfaethus sy'n cael llonydd i fridio a gwledda ar yr holl greaduriaid bach ac adar sy'n byw yn y grug a'r glaswelltir garw.

Pellter: 5.1 cilometr / 3.2 milltir

Her: Anodd (rhywfaint o ddringo)

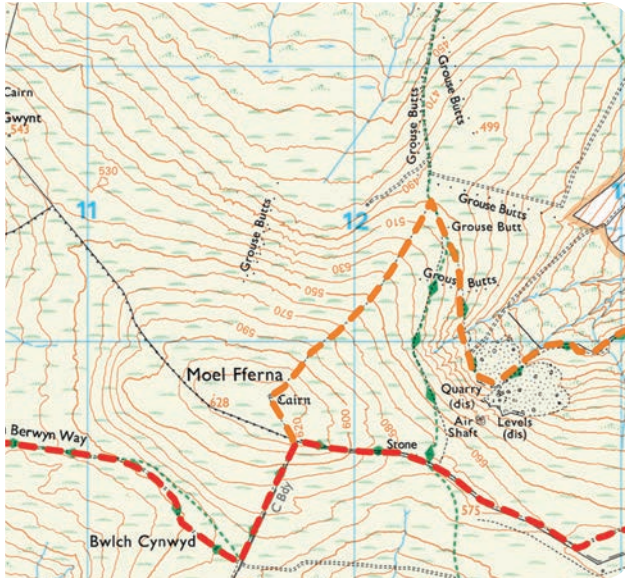
Cadwch lygad am...

Y golygfeydd eang o Fynydd Llantysilio a Bryniau Clwyd. Pan mae'r tywydd yn braf fe welwch chi Dŵr y Jiwbil ar gopa Moel Famau a thraeth Prestatyn tua 30 o filltiroedd i ffwrdd! Edrychwch i'r gorllewin tuag Eryri ac efallai y gwelwch chi gip o'r Arenig Fawr.

Distance: 5.1 km / 3.2 miles

Difficulty: Hard (some ascent)

Liberty Hall - Moel Fferna

From Liberty Hall, the path leads off the moorland and through a section of conifer forest before heading back out onto the moorland, climbing steadily to the summit of Moel Fferna, where views of rolling heather-clad hills stretch away in every direction. At 628 metres, this is the highest point on the North Berwyn Way and in the Clwydian Range and Dee Valley National Landscape.

The Berwyns are one of the largest and most attractive areas of upland heath remaining in Wales, designated as a SSSI (Site of Special Scientific Interest) and SAC (Special Area of Conservation) in recognition of their environmental importance. Heather, bilberry and crowberry flourish on the poor acidic soils. Blanket bog has developed on the wetter areas, where white flowered cotton grass, bog mosses and unusual 'insect-eating' plants like sundew and butterwort thrive. There are 650 million tons of carbon locked up in Wales' upland peat.

Look out for...

Panoramic views north to the Llantysilio Mountains and Clwydian Range. On a clear day you can see the Jubilee Tower atop Moel Famau and the coast at Prestatyn about 30 miles away! Look west towards Eryri for a possible glimpse of the Arennigs.

These wild and peaceful mountains are ideal habitats for many birds of prey as they have a good chance of breeding without disturbance and their prey of small mammals and birds are plentiful in the heather and rough grassland.

Moel Fferna - Coed Ceiriog

a'r ffordd arall heibio'r Chwarel

Mae'r prif lwybr yn dilyn y trywydd amlwg ac yn cynnig golygfeydd eang o Dyffryn Dyfrdwy a Bryniau Clwyd.

Efallai y bydd y llwybr sy'n mynd heibio'r chwareli llechi'n ddifyr i bobl sy'n cerdded o un pen o Lwybr Gogledd y Berwyn i'r llall. Mae llwybr sy'n mynd i lawr o'r copa'n eich galluogi i ymweld â'r hyn sy'n weddill o chwarel Moel Fferna. Wedyn gallwch ddal ati ar hyd y llwybr i weld golygfeydd o chwarel Glannau Dyfrdwy cyn esgyn yn ôl i'r prif lwybr ar y grib yng Nghoed Ceiriog.

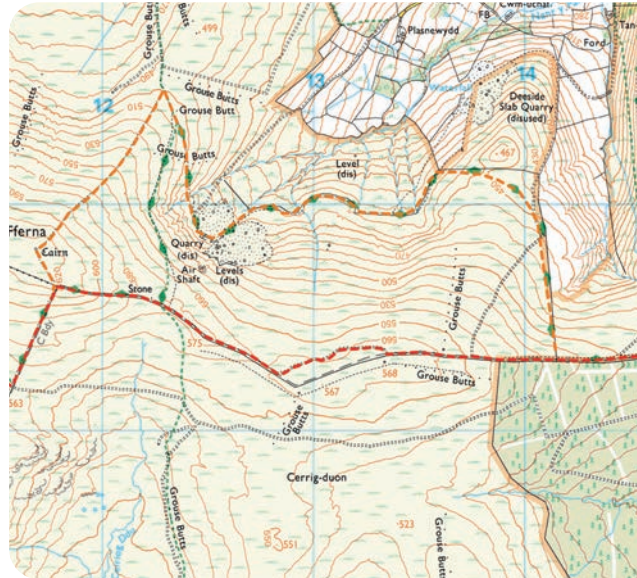
Mae hwn yn hwylus fel llwybr cylchol ar ei ben ei hun neu fel ffordd o gyrraedd yr hawliau tramwy sy'n mynd i bentrefi Llidiart y Parc a Glyndyfrdwy.

Rhybudd

Peidiwch â mynd i mewn i unrhyw rai o hen adeiladau'r chwarel na chyffwrdd dim byd ynddynt, gan y gallant fod yn ansefydlog. Dilynwch yr arwyddion o amgylch yr adeiladau. Mae pob unigolyn yn gyfrifol am ei iechyd a diogelwch ei hun; dylid goruchwyllo plant ar bob adeg. Saif y strwythurau mewn cefn gwlad agored yn ôl y mapiau ac nid ydynt dan berchnogaeth na rheolaeth Cyngor Sir Ddinbych.

Pellter: 3.4 cilometr / 2.1 milltir (4.3 cilometr / 2.7 milltir wrth fynd drwy'r Chwarel)

Her: Cymedrol (Anodd drwy'r Chwarel)

A wyddech chi?

Bu Owain Glyndŵr yn byw yn yr ardal hon. Arweiniodd Tŷwysog y Cymry wrthryfel yn erbyn coron Lloegr rhwng 1401 a 1415. Roedd ganddo ddau o gartrefi yn yr ardal, y naill yn Llidiart y Parc a'r llall yr ochr draw i'r Berwyn yn Sycharth ger Croesoswallt.

Distance: 3.4 km / 2.1 miles (via quarry)
4.3km / 2.7 miles)

Difficulty: Medium (Hard via Quarry)

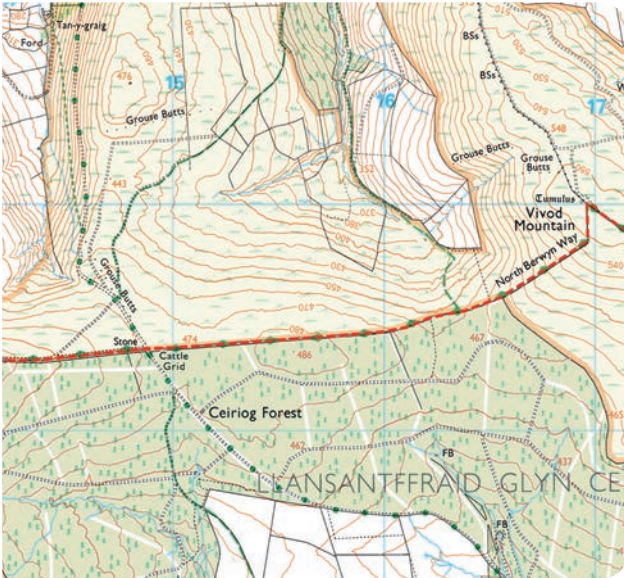
Moel Fferna - Ceiriog Forest

and the alternative Quarry route

The main route follows the well-defined track with views across the Dee Valley and towards the Clwydian Range.

The path past the slate quarries may be an interesting addition to those walking the North Berwyn Way from end to end. Using the path that drops from the summit of Moel Fferna you can visit the remaining site of the Moel Fferna slate quarry. You can then continue following the path where you can see views of the Deeside quarry before ascending back up to the main route on the ridge at Ceiriog Forest.

This circuit can also be used as its own small circular route, or can be a link path using the rights of way to and from the villages of Llidiart y Parc and Glyndyfrdwy.

Did you know?

Welsh hero Owain Glyndŵr came from this area. The self-proclaimed Prince of Wales led a rebellion against the English crown between 1401 and 1415. He had two homes locally, one at Llidiart y Parc and one over the Berwyns at Sycharth near Oswestry.

Caution

Do not enter or disturb any abandoned mine buildings as they may be unstable. Please follow waymarked paths around buildings. It is up to the individual to take responsibility for their own health and safety; children should be supervised at all times. The structures are on land mapped as Open Country and not under the ownership or control of Denbighshire County Council.

Cloddio'r llechi

Fry ar ael y bryn, islaw copa Moel Fferna, saif casgliad o adfeilion a thomenni llwyd sy'n ymestyn fel bysedd o'r prif waith yn y canol, a dyma'r cyfan sydd ar ôl o chwarel lechi Moel Fferna.

Cloddiwyd y llechfaen dan ddaear drwy ffrwydro'r graig yn ofalus i greu siabrau enfawr fel ogofau. Holltwyd y blociau anferth yn ddarnau o lechfaen y gellid eu symud, eu llusgo ar gefn wagenni a'u gwrthio i'r wyneb drwy dwneli hir. Wedyn fe'u holltwyd yn llechi yn y gweithdy mawr.

Yn Chwarel Glannau Dyfrdwy yn is i lawr y bryn, cloddiwyd y llechfaen ar yr wyneb. Gwelir hyd heddiw wynebau noeth y graig o ble cloddiwyd y crawiau. Defnyddiwyd y rheiny i greu byrddau llawdriniaeth, tanciau wisgi ac adeiladau.

Yn eu hanterth yn 1901, cyflogai'r chwareli fwy na dau gant o ddynion a gerddai i fyny'r bryn bob dydd o Garrog a Glyndyfrdwy. Diflannodd y galw am grawiau'n raddol ac fe gaeodd y chwarel ym 1923 yn dilyn damwain ddifrifol a laddodd ddau o'r tri o weithwyr oedd ar ôl yno.

Daliwyd ati i weithio Chwarel Moel Fferna ychydig yn hwy nes iddi gau ym 1960 oherwydd trafferthion yn dod o hyd i chwarelwyr a llai o elw oherwydd y gystadleuaeth gan wneuthurwyr teils toi.

Cadwch lygad am...

Roedd y llechfaen yn dywyll ac nid oedd mor raenus â'r hyn a gloddiwyd yn y chwareli mwy yng Ngwynedd ac mewn amodau oer a llaith byddai'n breuo'n raddol a thro'i'n siâl. Fe welwch chi enghreifftiau helaeth o'r llechi hyn yn breuo. Allforiwyd llawer iawn o lechi toi Moel Fferna i wledydd poethach lle byddent yn para'n well.

Quarrying the slate

High on the hillside, below the summit of Moel Fferna, a cluster of derelict buildings and grey spoil heaps, radiating like fingers from the central workings, are all that remain of Moel Fferna slate quarry.

The slate was quarried underground by carefully blasting the rock, creating huge cavern-like chambers. The huge slate blocks were split into moveable pieces, hoisted onto wagons and pushed to the surface through long tunnels. Here they were split into slates in the large mill.

Deeside Slab Quarry, lower down the hillside, was a surface quarry. You can clearly see the exposed rock faces from where the slabs were taken. They were used for operating tables, whisky vats and for buildings.

At their peak in 1901 the quarries employed over 200 men who walked up the hillside each day from Carrog and Glyndyfrdwy. Demand for slabs gradually dwindled and the slab quarry closed in 1923, following a serious accident that killed two of the remaining three workers.

Moel Fferna Quarry continued longer, closing in 1960 when it had become difficult to recruit quarrymen and competition from mass-produced tiles had reduced profits.

Look out for...

The dark slate extracted was poorer quality than that from the larger Gwynedd quarries and, in cold damp conditions, gradually crumbled and turned back to shale. You can easily find examples of this crumbling slate. Many of the Moel Fferna roofing slates were exported to hotter countries where they were more durable.

Coed Ceiriog - Ffynnon Las

Mae'r llwybr yn mynd yn ei flaen at gyrion Coed Ceiriog gyda rhosydd i'r gogledd, ac yna'n dringo Mynydd y Feifod cyn mynd dros y rhostir agored at Ffynnon Las.

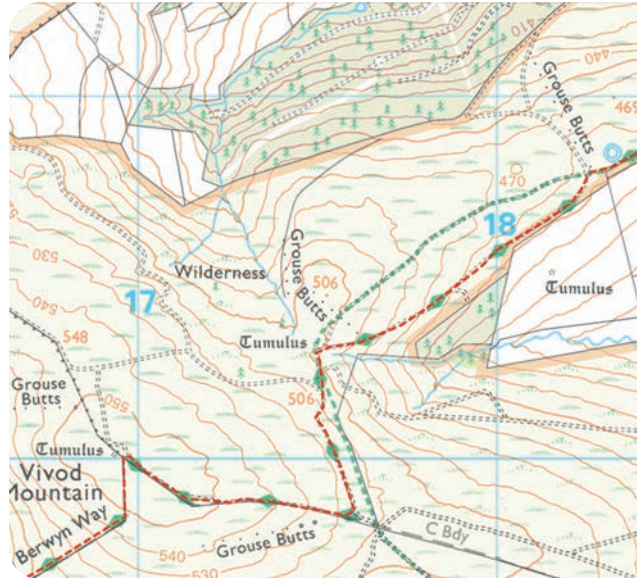
Saif carnedd o'r Oes Efydd ar gopa Mynydd y Feifod a cheir un arall ar ael y bryn gerllaw. Mae hynny'n awgrymu y bu pobl yr Oes Efydd yn defnyddio'r safle tua 4,000 o flynyddoedd yn ôl, yn ôl pob tebyg wedi clirio gwaelod y llethrau i'w hamaethu ond yn claddu eu meirw ar dir uwch.

Rheolwyd y rhostir o amgylch Mynydd y Feifod ar gyfer saethu grugieir ers troad yr ugeinfed ganrif. Mae hynny wedi bod o fudd i anifeiliaid ac adar eraill ac mae'n atal y rhostir rhag troi'n ôl yn brysgwydd.

Efallai y clywch chi gigfran yn crawcian neu fwncathod yn sgrechian. Mae gylfinirod yn gyfarwydd am eu pigau hirsefain a'u cri ddolefus, ac maent yn paru ar y rhostir yn yr haf. Gwelir tinwennod bach yn aml yn clwydo ar bolyn neu graig yn yr haf. Efallai y gwelwch chi aderyn cenedlaethol Cymru, y barcud coch, yn hofran uwch eich pen.

Pellter: 6 cilometr / 3.7 milltir

Her: Cymedrol (rhostir agored, rhywfaint o ddringo)

Cadwch lygad am...

Arferai'r rhesi cerrig a thylciau saethu fod yn lleoedd i gadw gynnuau a chuddio'r saethwyr o'r grugieir, a gâi eu gyrru atynt dros y rhos gan griwiau o gurwyr.

Distance: 6 km / 3.7 miles

Difficulty: Medium (open moorland, some ascent)

Ceiriog Forest - Ffynnon Las

The path continues along the edge of Ceiriog Forest with moorland to the north, then gradually ascends Vivod Mountain and continues across the open moorland to Ffynnon Las.

The summit of Vivod Mountain is crowned by a Bronze Age burial cairn with a second nearby on the crest of a hill. This suggests the area was used around 4,000 years ago by Bronze Age peoples who probably cleared and farmed the lower slopes but would bury their dead on the higher land.

The moorland around Vivod Mountain has been managed for grouse shooting since the early 20th century. This management also benefits other animal and bird species and prevents the heather moorland reverting to scrub.

Look out for...

The lines of disused stone and turf shooting butts that once provided shelter for the guns and also concealed them from the grouse, who were driven across the moorland towards them by teams of beaters.

You may hear the hollow croak of a raven or the mewing call of buzzards. Curlews, easily recognised by their long down curving beak and plaintive 'coor-lee' cry, breed on the moorland in the summer. The smaller white-rumped wheatear, often seen perched on a rock or post, is another common summer visitor. You may even see Wales' national bird, the red kite gliding overhead.

Ffynnon Las - Llangollen

O'r groesfan yn Ffynnon Las, mae'r llwybr yn dilyn trywydd amlwg am tua hanner milltir. Mae'r llwybr wedyn yn gwro o'r trywydd dros gamfa dros y clawdd ar y chwith ac yna ar draws y cae. O'r fan hon ceir golygfeydd godidog o darren galch Eglwyseg o dan rostir grugog porffor Rhos Rhiwabon. Fe gewch chi olygfa fendigedig o Gastell Dinas Brân, a adeiladwyd gan y Cymry yn y drydedd ganrif ar ddeg ac sy'n dal yn sefyll yn fawreddog ar y bryn uwchlaw Llangollen. Mae'r llwybr yn mynd i lawr drwy'r eithin a thrwy goed Cae Madog tua thref Llangollen.

Ar ôl adeiladu'r A5 rhwng Caerdybi a Llundain, a ddyluniwyd gan Thomas Telford ym 1815, tyfodd Llangollen yn gyflym i ddod yn dref Fictoraidd lewyrchus. Fe wnaeth y ffordd newydd ddod â masnach a golud i'r dref a denu ymwelwyr i fwynhau'r glannau prydferth yng nghysgod y mynyddoedd.

Rydych yn dilyn ôl traed yr enwog Ferched Llangollen, a ffodd am eu bywydau o lwerddon cyn ymgartrefu ym Mhlas Newydd, lle buont yn byw'n gyfeillion yn ystod oes oleuedig y bedwaredd ganrif ar bymtheg. Mae eu dyddiaduron yn cofnodi llawer iawn o deithiau cerdded a gawsant yn yr ardal. Mae Plas Newydd a'r gerddi'n agos iawn at ben draw'r llwybr ac mae croeso i ymwelwyr yno.

Pellter: 3.2 cilometr / 2 milltir

Her: Cymedrol (llwybr hwy gyda rhywfaint o ddringo)

Cadwch lygad am...

Nodwedd yr tirlun gan lonydd pantiog a chaeau bach â pherthi o'u hamgylch, a phrin y mae pethau wedi newid yma ers canrifoedd. Mae'r ardal yn gyforiog o flodau gwyllt: cadwch olwg am lygaid Ebrill yn y gwanwyn a chlystyrau o serenllys gwyn, bysedd cŵn talsyth a gwyddfif yn dringo yn yr haf.

Distance: 3.2 km / 2 miles

Difficulty: Moderate (longer with some ascent)

Ffynnon Las - Llangollen

From the road crossing at Ffynnon Las the path follows a clearly defined track for just under half a mile. The route leaves the track over a stile up a bank on the left, and then takes you up and over the hill across a field. From here enjoy spectacular views of the limestone Eglwyseg escarpment on which sits the purple heather moorland of Ruabon Moor. Enjoy a great view of the Welsh-built 13th-century Castell Dinas Brân, sitting proudly on the hill above Llangollen. The path descends through bracken and then down through Cae Madog woods and towards Llangollen town.

After the building of the A5 Holyhead to London Road, designed by Thomas Telford in 1815, Llangollen rapidly grew into a thriving Victorian town. The new road brought trade and wealth, drawing visitors to enjoy its picturesque riverside setting with its mountain backdrop.

Look out for...

This landscape of sunken lanes and small fields edged by hedgerows has been largely unchanged for hundreds of years. Wildflowers abound: look for celandines in early spring, followed by clumps of white stitchwort, with tall foxgloves and clambering honeysuckle later in summer.

You are walking in the footsteps of the famous Ladies of Llangollen, who fled their lives in Ireland and settled in Plas Newydd for a life of friendship and enlightenment in the 19th century. Their diaries record many walks enjoyed in the local area. Plas Newydd house and garden is very close to the end of the walk and open to visitors.

Cysylltiadau defnyddiol Useful contacts

Ewch ar y bus | Take the bus

Llwybr bws T3 | Bus route T3

Abermaw – Corwen – Wrecsam
Barmouth – Corwen – Wrexham

Llwybr bws T8 | Bus route T8

Corwen – Rhuthun – Caer
Corwen – Ruthin – Chester

Llwybr bws 192 | Bus route 192

Melin y Wig – Corwen – Llangollen

I gael amserlen ddiweddar, gwiriwch:
To get an up-to-date timetable visit:
Traveline Cymru | 0800 464 0000
www.traveline.cymru

Ewch ar y trênn | Take the train

Corwen – Carrog – Glyndyfrdwy – Llangollen

Rheilffordd Treftadaeth Llangollen
Llangollen Heritage Railway
01978 860979

Mae Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy Tirwedd Cenedlaethol yn dirwedd ddynamig gyda chymunedau llewyrchus ac economi lleol ffyniannus. Ymdrechwn i ddiogelu a gwella'r dirwedd arbennig hon ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

The Clwydian Range and Dee Valley National Landscape is a dynamic landscape with flourishing communities and thriving local economy. We are working to conserve and enhance this special landscape for future generations.

Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy Tirwedd Cenedlaethol
Clwydian Range and Dee Valley National Landscape
01824 712757

Canolfan Groeso Llangollen / Llangollen Tourist Information Centre
01978 860828

Tŷ a Gerddi Hanesyddol Plas Newydd / Plas Newydd Historic House and Gardens
01978 862834

Er y gwnaethpwyd pob ymdrech i wneud y llyfr yn hwm mor fanwl gywir ag sydd bosib, nid yw'r awduron na'r cyhoeddwr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am ganlyniadau.

Whilst every effort has been made to make this booklet as accurate as possible, neither authors nor publishers can accept any responsibility for the consequences of any errors.